

ПРИЛОГ 1:
ДЕФИНИЦИИ И ТОЛКУВАЊЕ

Следните дефиниции важат за термините содржани во МАТЕРИО материјалот и во Договорите За Интерконекција склучени врз основа на МАТЕРИО.

СОДРЖИНА

1. Термини по азбучен ред	2
2. Дефиниции	6
2.1 МАТЕРИО и видови на договори	6
2.2 Страни во Договорот и трети страни	6
2.3 Претплатник, Корисник.....	6
2.4 Главни категории на Мрежи, Услуги и Даватели На Услуги.....	6
2.5 Термини поврзани со Избор На Оператор	9
2.6 Општи услови за Повикувачки Броеви и Повици	9
2.7 Интерконекција и нејзини елементи	12
2.8 Услуги поврзани со Интерконекција	16
2.9 Предвидување.....	17
2.10 Барање.....	18
2.11 Распреди	18
2.12 Тестови, Записници за примопредавање	19
2.13 Изјави и Авторизација	20
2.14 Услови поврзани со квалитетот на услугата	21
2.15 Тарифи и Надоместоци.....	22
3. Општи правила на толкување	23
3.1 Толкување на времетраење	23
3.2 Број во еднина и множина.....	23
4. Толкување на кратенки	23

1. Термини по азбучен ред

Авторизација	2.13.2
Агенција За Електронски Комуникации	2.16
Барање	2.10.1
Барање За Интерконекција	2.10.5
Барање За Поставување На Предизбран Оператор	2.10.4
Барање За Поставување На Код За Избор На Оператор	2.10.3
Барање За Пренесување На Број	2.10.6
Барање За Услуга За Сообраќај	2.10.2
Бирање Во Една Етапа	2.6.2.5
Близок Телефонски Интерконекциски Вод	2.7.5.7
Близок Телефонски Интерконекциски Линк	2.7.5.6
Број 'А'	2.6.1.1
Број 'Б'	2.6.1.2
Виртуелна Колокација	2.7.5.12
Време На Дисконекција	2.14.3.2
Време На Имплементација	2.14.3.1
Време На Логирање	2.14.3.3
Време На Отстранување На Грешка	2.14.2.1
Времетраење На Повик	2.15.9
Време На Прекин На Услуга	2.14.1.2
Временска Рамка За Предавање На Број	2.6.5.3
Географски Број	2.6.1.3
Географска Локација На Интерконекциска Точка	2.7.4.6
Географска Локација На Точка На Присуство	2.7.2.2
Годишна Достапност	2.14.1.4
Годишно Време На Прекин На Услуга	2.14.1.3
Група На Сигнализациски Кола	2.6.4.3
Давател На Услуги	2.2.4
Дигитален Разделник	2.7.4.2
Договор За Интерконекција	2.1.2
Доплата За Дефицит Од Локален Пристап	2.15.10
Дополнителна Услуга	2.8.8
Достапност	2.14.1.5
Еднократен Надомест	2.15.1
Електронска Комуникациска Мрежа	2.4.1.1
Електронска Комуникациска Услуга	2.4.2.1
Записник За Примопредавање	2.12.2.1
Записник За Проширување На Системите За Комутација За Интерконекција	2.12.2.6
Записник За Системи За Комутација За Интерконекција	2.12.2.4
Избор На Оператор	2.5.2
Избор На Оператор Врз Основа На Поединечен Повик	2.5.3
Избран Оператор	2.5.1
Изјава За Системи За Пренос За Интерконекција	2.12.2.3
Изјава За Отпочнување На Услуга	2.13.1
Изјава Од Претплатник	2.13.3
Изјава За Проширување На Системи За Пренос За Интерконекција	2.12.2.5
Изјава За Усогласеност	2.12.2.2
Интелигентна Мрежа	2.4.1.8

Интерконекција	2.7.4.1
Интерконекциски Вод	2.7.4.12
Интерконекциска Точка	2.7.4.4
Интерконекција Имплементирана Со Физичка Колокација или Блиска Интерконекција	2.7.5.2
Интерконекциска Централа	2.7.4.11
ИП Мултимедијален Систем (IMS)	2.4.1.9
Јавна Комуникациска Мрежа	2.4.1.2
Јавна Комуникациска Услуга	2.4.2.2
Јавна Мобилна Комуникациска Мрежа	2.4.1.5
Јавна Мобилна Радио Телефонска Мрежа или „Мобилна Радио Телефонска Мрежа	2.4.1.6
Јавна Телефонска Мрежа	2.4.1.3
Јавна Телефонска Услуга	2.4.2.3
Јавна Фиксна Телефонска Мрежа или Фиксна Телефонска Мрежа	2.4.1.4
Капацитет На Телефонски Интерконекциски Линк	2.7.4.15
Код За Избор На Оператор	2.6.1.12
Код На Мобилна Мрежа	2.6.1.7
Код На Оператор	2.6.1.13
Колокациско Место	2.7.5.3
Колокациска Просторија	2.7.5.4
Колокациска Единица На Операторот-корисник	2.7.5.5
Колокатибилен Простор	2.7.5.10
Компензација	2.15.11
Корисник	2.3.2
Критична Грешка	2.14.4.3
Локална Интерконекциска Точка	2.7.4.8
Локален Повик	2.6.3.1
Локална Точка На Присуство На Македонски Телеком АД	2.7.2.5
МАТЕРИО	2.1.1
Меѓумесен Повик	2.6.3.2
Меѓународен Број	2.6.1.5
Меѓународен Географски Број	2.6.1.6
Меѓународен Мобилен Број	2.6.1.9
Меѓународен Повик	2.6.3.4
Меѓународен Префикс	2.6.1.11
Месечен Надомест	2.15.2
Мобилен Број	2.6.1.8
Мобилен Радио Телефонски Мрежен Оператор	2.4.3.5
Мобилна Радио Телефонска Услуга	2.4.2.7
Мрежа	2.4.1.7
Мрежна Платформа	2.6.2.8
Мрежна Пристапна Точка	2.7.3.2
Македонски Телеком АД	2.2.1
Надомест По Повик	2.15.4
Надомест За Сообраќај	2.15.5
Надомест За Услуга	2.15.6
Национален Географски Број	2.6.1.4
Национален Мрежен Оператор	2.4.3.3
Национален скратен број за услуги од национално општествено значење	2.6.1.16
Национална Телефонска Услуга	2.4.2.5
Национален Префикс	2.6.1.10

Национална Интерконекциска Точка	2.7.4.10
Национална Зона	2.7.1.3
Национална Точка На Присуство На Македонски Телеком АД	2.7.2.7
Не – Тешка Грешка	2.14.4.1
Оддалечена Колокација	2.7.6.4
Оптички Разделник	2.7.4.3
Основна Зона	2.7.1.1
Остварен Повик	2.6.2.2
Основни Услуги За Сообраќај	2.8.4
Партнер	2.2.2
Планирано Одржување	2.14.2.2
Повик	2.6.2.1
Повик Во Сопственост На Македонски Телеком АД	2.6.2.6
Повик Во Сопственост На Партнерот	2.6.2.7
Повик До Служба За Итни Повици	2.6.3.5
Повик Од Фиксна Кон Мобилна Телефонија	2.6.3.3
Посредничка Точка	2.7.4.7
Помошен Простор На Операторот	2.7.5.9
Почетно Предвидување	2.9.2
Предизбор На Оператор	2.5.4
Предизбран Оператор	2.5.5
Предвидување	2.9.1
Предвидување За Начинот На Интерконекција	2.9.4
Предвидување За Капацитет	2.9.5
Предвидување За Сообраќај	2.9.6
Пренесен Број	2.6.5.2
Пренесување На Број	2.6.5.1
Претплатник	2.3.1
Претплатнички Број	2.6.1.14
Претплатнички број за номадска употреба	2.6.1.17
Претплатнички Договор	2.1.3
Претплатнички Надомест	2.15.8
Претплатничка Пристапна Точка	2.7.3.1
Претплатнички Тарифи	2.15.7
Простор На Операторот	2.7.5.8
Расположлив Простор	2.7.5.11
Распоред За Обезбедување На Услуга	2.11.2
Распоред За Имплементација	2.11.1
Регионална Зона	2.7.1.2
Регионална Интерконекциска Точка	2.7.4.9
Регионален Мрежен Оператор	2.4.3.2
Регионална Телефонска Услуга	2.4.2.4
Регионална Точка На Присуство На Македонски Телеком	2.7.2.6
Секунда Со Повеќекратни Грешки	2.14.1.1
Сигнализациско Коло	2.6.4.2
Систем За Сигнализација	2.6.4.1
Слип	2.14.1.6
Сообраќај	2.6.2.4
Страна	2.2.3
Страната Барател или Операторот-корисник	2.2.5
Скратен Број во Географско Нумерациско подрачје	2.6.1.15
Тарифа За Користење	2.15.3
Тековно Предвидување	2.9.3

Телефонски Интерконекциски Вод	2.7.4.14
Телефонски Интерконекциски Линк	2.7.4.13
Телефонски Мрежен Оператор	2.4.3.1
Телефонски Мрежен Оператор Кој Обезбедува Пристап на Претплатник	2.4.3.6
Точка На Интерконекција	2.7.4.5
Точка На Присуство	2.7.2.1
Точка На Присуство На Македонски Телеком АД	2.7.2.4
Точка На Присуство На Партнерот	2.7.2.3
Тестови За Интерконекција	2.12.1.3
Тестови За Отпочнување на Услуга	2.12.1.9
Тестови За Примопредавање	2.12.1.1
Тестови За Проширување На Капацитет За Интерконекција	2.12.1.6
Тестови За Проширување На Системи За Комутација За Интерконекција	2.12.1.8
Тестови За Проширување На Системи За Пренос За Интерконекција	2.12.1.7
Тестови За Системи За Комутација За Интерконекција	2.12.1.5
Тестови За Системи За Пренос За Интерконекција	2.12.1.4
Тестови За Усогласеност	2.12.1.2
Тешка Грешка	2.14.4.2
Услуга	2.8.1
Услуги За Избор На Оператор	2.8.9
Услуга За Локално Оригинирање На Повик	2.8.4 а)и)
Услуга За Локално Терминирање На Повик	2.8.4 б)и)
Услуга За Национално Терминирање На Повик	2.8.4 б)иии)
Услуги За Оригинирање На Повик	2.8.5
Услуга За Поддршка	2.8.7
Услуга За Регионално Терминирање На Повик	2.8.4 б)иии)
Услуга За Регионално Оригинирање На Повик	2.8.4 а)иии)
Услуга За Телефонски Интерконекциски Линк	2.8.2
Услуга За Терминирање На Повик	2.8.6
Услуги За Транзитирање На Повик	2.8.10
Услуги За Сообраќај	2.8.3
Успешно Остварен Повик	2.6.2.3
Фатална Грешка	2.14.4.4
Физичка Колокација	2.7.5.1
Фиксен Телефонски Мрежен Оператор	2.4.3.4
Фиксен Телефонски Мрежен Оператор Кој Обезбедува Пристап на Претплатник	2.4.3.7
Фиксна Телефонска Услуга	2.4.2.6
Фреквенција На Слип	2.14.1.7
LRIC (Long Run Incremental Costs)	2.17

2. Дефиниции

2.1 МАТЕРИО и видови на договори

2.1.1 „МАТЕРИО“ значи Референтна Понуда За Интерконекција на Македонски Телеком АД, одобрена од Агенцијата за Електронски Комуникации (АЕК), во која се дефинирани Услугите поврзани со Интерконекција и ги вклучува правните, техничките и финансиските услови.

2.1.2 „Договор За Интерконекција“ значи договор потпишан од Страните, кој ги вклучува задолжителните елементи од содржината на МАТЕРИО дефинирани во Законот за Електронските Комуникации (ЗЕК), и релевантниот правилник донесен врз основа на него и неопходните услови потребни за нивна имплементација, кои ќе бидат взаемно применети од Страните.

2.1.3 „Претплатнички Договор“ значи договор склучен помеѓу една од Страните и Претплатникот за обезбедување на претплатничка услуга.

2.2 Страни во Договорот и трети страни

2.2.1 „Македонски Телеком АД - Скопје“ значи Акционерско Друштво за електронски комуникации „Македонски Телеком“ (Скопје, Орце Николов б.б.).

2.2.2 „Партнер“ значи оператор на јавна комуникациска мрежа чија мрежа може да се Интерконектира со Мрежата на Македонски Телеком АД.

2.2.3 „Страна“ значи или Македонски Телеком АД или Партнерот, во зависност од контекстот „Страни“ значи Македонски Телеком АД и Партнерот заедно.

2.2.4 „Давател На Услуги“ значи онаа Страна која има Мрежа што ги обезбедува Услугите побарани од Операторот-корисник.

2.2.5 „Страната Барател“ или “Операторот-корисник“ значи Страната која има Мрежа што користи одредени Услуги од Давателот На Услуги.

2.3 Претплатник, Корисник

2.3.1 „Претплатник“ значи физичко или правно лице кое користи Јавна Комуникациска Услуга на некоја од страните со склучен Претплатнички Договор.

2.3.2 „Корисник“ значи физичко или правно лице кое бара или користи Јавни Комуникациски Услуги во кои учествуваат двете Страни преку користење/обезбедување на Услуги За Сообраќај.

2.4 Главни категории на Мрежи, Услуги и Даватели На Услуги

2.4.1 Главни категории на Мрежи

2.4.1.1 „Електронска Комуникациска Мрежа“ значи преносен систем и таму каде што е применливо и комуникациска или насочувачка опрема и други средства кои што овозможуваат пренос на сигнали

преку жичени, радиобранови, оптички или други електромагнетни средства, вклучувајќи сателитски мрежи, фиксни (со комутација на кола или комутација на пакети, вклучувајќи и Интернет) и мобилни земски мрежи, електроенергетски кабелски системи, доколку се користат за пренос на комуникациски сигнали, радиодифузни мрежи и кабелски телевизиски мрежи, независно од видот на информациите што се пренесуваат.

2.4.1.2 „Јавна Комуникациска Мрежа“ значи Електронска Комуникациска Мрежа што се користи целосно или првенствено за обезбедување на Електронски Комуникациски Услуги достапни на јавноста.

2.4.1.3 „Јавна Телефонска Мрежа“ значи Електронска Комуникациска Мрежа што се користи за обезбедување на Јавни Телефонски Услуги достапни на јавноста и која овозможува пренос на говор и други комуникации, како што се факсимил и пренос на податоци меѓу определени точки од мрежата.

2.4.1.4 „Јавна Фиксна Телефонска Мрежа“ или **„Фиксна Телефонска Мрежа“** значи Јавна Телефонска Мрежа каде што мрежните завршни точки се наоѓаат на фиксни локации.

2.4.1.5 „Јавна Мобилна Комуникациска Мрежа“ значи Електронска Комуникациска Мрежа што се користи за обезбедување на мобилни комуникациски услуги достапни на јавноста.

2.4.1.6 „Јавна Мобилна Радио Телефонска Мрежа“ или **„Мобилна Радио Телефонска Мрежа“** значи земна Јавна Мобилна Комуникациска Мрежа (која истовремено е и Јавна Телефонска Мрежа) која овозможува остварување на двонасочни говорни телефонски врски помеѓу корисници кои се движат низ широка област и одржувањето на таквата врска без временско ограничување, не исклучувајќи ја можноста за воспоставување на пренос на податоци или други видови на пренос.

2.4.1.7 „Мрежа“ значи Фиксна Телефонска Мрежа на Македонски Телеком АД и Јавна Комуникациска Мрежа на Партнерот.

2.4.1.8 „Интелигентна Мрежа“ значи архитектура на електронска комуникациска мрежа која обезбедува флексибилност за олеснување на воведувањето на нови способности и услуги, вклучувајќи ги и таквите кои се под контрола на корисникот (ITU-T Препорака Q.1290).

2.4.1.9 „ИП Мултимедијален Систем (IMS)“ е мултимедијална платформа за Оператори на јавни електронски мрежи кои сакаат да обезбедуваат ИП мултимедијални услуги, а која овозможува употреба на ИП (интернет протокол) за пакет - комуникации во сите видови на форми преку бежични или терестријални мрежи. Оваа стандардизирана архитектура на следна генерација мрежи користи Говор преку Интернет Протокол (VoIP), а базирана е на 3GPP стандардизираната имплементација на SIP.

2.4.2 Главни категории на услуги

2.4.2.1 „Електронска Комуникациска Услуга“ значи услуга што вообичаено се нуди за надомест, а која целосно или главно се состои од пренос на сигнали преку Електронски Комуникациски Мрежи и ги вклучува тука Електронските Комуникациски Услуги и преносните услуги во мрежите наменети за радиодифузија, но ги исклучува услугите кои овозможуваат или извршуваат уредувачка контрола врз содржините пренесувани со помош на Електронските Комуникациски Мрежи или услуги, а не ги вклучува ниту услугите на информатичкото општество.

2.4.2.2 „Јавна Комуникациска Услуга“ значи Електронска Комуникациска Услуга достапна на јавноста.

2.4.2.3 „Јавна Телефонска Услуга“ значи услуга која е достапна за јавноста која вклучува појдовни и дојдовни Национални и Меѓународни Повици и пристап до служби за итни повици преку броевите наменети за овие служби во Планот За Нумерација за Јавни Комуникациски Мрежи и Јавните Комуникациски и, доколку е можно, вклучува една или повеќе од следните информации: Информации за претплатниците, пристап до служба за грижа на корисниците на јавни телефонски говорници, телефонски именици, обезбедување на услуги под посебни услови и обезбедување на средства за корисници со посебни потреби.

2.4.2.4 „Регионална Телефонска Услуга“ значи Јавна Телефонска Услуга која се обезбедува во помалку од 3 (три) Регионални Зони.

2.4.2.5 „Национална Телефонска Услуга“ значи Јавна Телефонска Услуга која се обезбедува во 3 (три) Регионални Зони или една Национална Зона за ПСТН базирана интерконекција и во Националната Зона за ИП базирана интерконекција.

2.4.2.6 „Фиксна Телефонска Услуга“ значи Јавна Телефонска Услуга која може да се побара или користи од фиксна Претплатничка Пристапна Точка, а која не припаѓа во Мобилна Радио Телефонска Услуга.

2.4.2.7 „Мобилна Радио Телефонска Услуга“ значи Јавна Телефонска Услуга преку која секој Претплатник на таа Услуга кој се движи во широка област може да комуницира со друга мрежна завршна точка преку Повик кој оригинира од подвижна опрема, поврзана со мрежната завршна точка на Мобилната Радио Телефонска Мрежа, до која може да се пристапи преку процедурата за избор дефинирана во Планот За Нумерација.

2.4.3 Главни категории на Даватели На Услуги

2.4.3.1 „Телефонски Мрежен Оператор“ значи оператор на јавна комуникациска мрежа кој овозможува Јавна Телефонска Услуга. Телефонски Мрежен Оператор може да биде Регионален Мрежен Оператор и Национален Мрежен Оператор.

2.4.3.2 „Регионален Мрежен Оператор“ значи Телефонски Мрежен Оператор кој обезбедува Регионална Телефонска Услуга и кој има право на користење на Јавна Телефонска Мрежа. Преку оваа мрежа тој обезбедува услуга на неговите Претплатници без постоење потреба за Избор На Оператор.

2.4.3.3 „Национален Мрежен Оператор“ значи Телефонски Мрежен Оператор кој обезбедува Национална Телефонска Услуга и кој има право на користење на Јавна Телефонска Мрежа.

2.4.3.4 „Фиксен Телефонски Мрежен Оператор“ значи Телефонски Мрежен Оператор кој обезбедува Фиксна Телефонска Услуга.

2.4.3.5 „Мобилен Радио Телефонски Мрежен Оператор“ значи Телефонски Мрежен Оператор кој обезбедува Мобилна Радио Телефонска Услуга.

2.4.3.6 „Телефонски Мрежен Оператор Кој Обезбедува Пристап На Претплатник“ значи Телефонски Мрежен Оператор кој има склучено Претплатнички Договор со Претплатникот за физичко и логичко поврзување на терминална опрема на Електронската Комуникациска Мрежа или на нејзин дел со цел користење Јавни Телефонски Услуги.

2.4.3.7 „Фиксен Телефонски Мрежен Оператор Кој Обезбедува Пристап На Претплатник“ значи

Телефонски Мрежен Оператор кој обезбедува Претплатнички Пристап и има Фиксна Телефонска Мрежа.

2.5 Термини поврзани со Избор На Оператор

2.5.1 „Избран Оператор“ значи Телефонски Мрежен Оператор кој е избран од страна на Претплатникот преку Избор На Оператор за обезбедување на Повикот.

2.5.2 „Избор На Оператор“ значи можност достапна на Претплатникот за пристап до повиканиот Претплатник преку избор на Избраниот Оператор кој обезбедува Јавни Телефонски Услуги преку неговата Интерконекција со Телефонскиот Мрежен Оператор Кој Обезбедува Пристап На Претплатник.

2.5.3 „Избор На Оператор Врз Основа На Поединечен Повик“ значи метод на Избор На Оператор во кој Претплатникот избира Избран Оператор врз основа на поединечен повик преку бирање на Код За Избор На Оператор.

2.5.4 „Предизбор На Оператор“ значи метод на Избор на Оператор во кој Претплатникот го дефинира Избраниот Оператор во договор со што Повикот може да биде комплетиран без бирање на Код За Избор На Оператор.

2.5.5 „Предизбран Оператор“ значи Телефонски Мрежен Оператор кој е избран од страна на Претплатникот преку Предизбор На Оператор за обезбедување на Повик.

2.6 Општи услови за Повикувачки Броеви и Повици

2.6.1 Повикувачки Броеви и Префикси

2.6.1.1 „Број А“ значи телефонски број на повикувачкиот Претплатник (за национален правец, преносничкиот код и Претплатничкиот Број; за меѓународен правец, кодот на државата и националниот број).

2.6.1.2 „Број Б“ значи телефонски број биран од Претплатникот (за национален правец, преносничкиот код и Претплатничкиот Број на повиканиот Претплатник; за меѓународен правец, кодот на државата и националниот број).

2.6.1.3 „Географски број“ значи Национален Географски Број или Меѓународен Географски Број.

2.6.1.4 „Национален Географски Број“ значи национален број – дефиниран во Планот За Нумерација – и се однесува на одредено географско подрачје (оваа дефиниција е еднаква на дефиницијата за географски број во ЗЕК).

2.6.1.5 „Меѓународен Број“ значи меѓународен број – дефиниран во Планот За Нумерација – со исклучок на меѓународни броеви кои се однесуваат на услуги достапни преку меѓународни негеографски броеви (пр. меѓународни зелени броеви), а кој може да биде Меѓународен Географски Број или Меѓународен Мобилен Број.

2.6.1.6 „Меѓународен Географски Број“ значи меѓународен број - чиј формат е дефиниран во Планот За Нумерација - кој се состои од код на држава и Национален Географски Број.

2.6.1.7 „Код На Мобилна Мрежа“ значи национален дестинациски код(ови) дефиниран во Планот За Нумерација кој е доделен на Мобилен Радио Телефонски Мрежен Оператор.

2.6.1.8 „Мобилен Број” значи број кој се состои од Код На Мобилна Мрежа и Претплатнички Број што го идентификува Претплатникот на Мобилна Радио Телефонска Услуга.

2.6.1.9 „Меѓународен Мобилен Број” значи меѓународен број - чиј формат е дефиниран во Планот За Нумерација - кој се состои од код на државата, Код На Мобилна Мрежа и Претплатнички Број кој го идентификува Претплатникот на Мобилна Радио Телефонска Услуга.

2.6.1.10 „Национален Префикс” значи национален префикс дефиниран во Планот За Нумерација.

2.6.1.11 „Меѓународен Префикс” значи меѓународен префикс дефиниран во Планот За Нумерација.

2.6.1.12 „Код За Избор На Оператор” е код кој се користи од Претплатникот на Давателот На Услуги за пристап до Услугите на Операторот-корисник. Истиот е со 10аб структура и дефиниран во Планот За Нумерација каде што аб е Код На Оператор кој е со одлука на АЕК е доделен на Македонски Телеком АД или Партенерот.

2.6.1.13 „Код На Оператор” се цифрите аб во Кодот За Избор На Оператор.

2.6.1.14 „Претплатнички Број” значи претплатнички број дефиниран во Планот За Нумерација.

2.6.1.15 „Скратен Број Во Нумерациско Географско Подрачје” значи Национален Географски Број – дефиниран во Планот За Нумерација, чии што почетни две цифри се 15.

2.6.1.16 „Национален скратен број за услуги од национално општествено значење” значи Национален Географски Број – дефиниран во Планот За Нумерација со нумерациски формат 19(x), каде $7 \leq x \leq 9$ и $x \neq 0$.

2.6.1.17 „Претплатнички број за номадска употреба” значи претплатнички број во географско нумерациско подрачје за номадска употреба, чии што почетни цифри се 030.

2.6.2 Термини поврзани со Повици

2.6.2.1 „Повик” значи активност на повикувачката страна во јавно достапни телефонски услуги, dial-up, ISDN и факс услуги со цел да оствари двонасочна комуникација во реално време, вклучувајќи и пренасочување на пораката до соодветната терминална опрема или Мрежна Платформа, или било каков друг уред што дава автоматски одговор во случаи кога не може да се воспостави врска.

2.6.2.2 „Остварен Повик” значи дека одговор на пораката за воспоставувањето на Повик ќе биде 'Answer Message' или 'Connect Message' на ISUP протоколот од системот за сигнализација или „200 OK“ одговор на пораката "INVITE" за воспоставување на повик во SIP протоколот за сигнализација.

2.6.2.3 „Успешно Остварен Повик” значи дека како резултат на сигнализационата врска и комуникација помеѓу телефонската централа или платформа за остварување на говорни повици преку интернет протокол на која припаѓа повикувачкиот Претплатник и телефонската централа или платформа за остварување на говорни повици преку интернет протокол на која припаѓа повиканиот Претплатник, станува достапна рута неопходна за поврзување на претплатникот во говорен опсег, а телефонската централа или платформа за остварување на говорни повици преку интернет протокол

на која припаѓа повиканиот Претплатник ја потврдува сигнализацијата порака што се однесува на статусот на повиканиот Претплатник.

2.6.2.4 „Сообраќај” значи сите Повици кои одат во ист правец (од иста Географска Локација На Интерконекциска Точка до Мрежата на една Страна или од Мрежата на друга Страна до истата Географска Локација На Интерконекциска Точка).

2.6.2.5 „Бирање Во Една Етапа” значи процедура за воспоставување на повик во која за пристап до повиканата терминална опрема не е потребно да се внесат понатамошни нумерички информации освен цифрите на бројот дефиниран во Планот За Нумерација.

2.6.2.6 „Повик Во Сопственост На Македонски Телеком АД” значи Повик

а) инициран од Корисник од Мрежата на Македонски Телеком АД или

б) кога Претплатникот кој оригинира Повик од Претплатничка Пристапна Точка на Партнерот или на трета страна, го избрал Македонски Телеком АД за остварување на Повик преку Избор На Оператор

и Македонски Телеком АД бара Услуга За Сообраќај од Партнерот за остварување на Повикот.

2.6.2.7 „Повик Во Сопственост На Партнерот” значи Повик

а) инициран од Корисник на Мрежата на Партнерот или

б) кога Претплатникот кој оригинира Повик од Претплатничка Пристапна Точка на Македонски Телеком АД или на трета страна го избрал Партнерот или трета страна, за остварување на Повик преку Избор На Оператор

и Партнерот бара Услуга За Сообраќај од Македонски Телеком АД за остварување на Повикот.

2.6.2.8 „Мрежна Платформа” значи платформа која нуди услуги со додадена вредност.

2.6.3 Видови Повици

2.6.3.1 „Локален Повик” значи Повик кој оригинира од Претплатник поврзан со Фиксен Телефонски Мрежен Оператор Кој Обезбедува Пристап За Претплатник насочен кон Национален Географски Број доделен на Претплатничка Пристапна Точка на Фиксна Телефонска Мрежа во истото нумерациско подрачје.

2.6.3.2 „Меѓумесен Повик” значи Повик кој оригинира од Претплатникот поврзан со Фиксен Телефонски Мрежен Оператор Кој Обезбедува Пристап За Претплатник насочен кон Национален Географски Број доделен на Претплатничка Пристапна Точка на Јавна Фиксна Телефонска Мрежа во друго нумерациско географско подрачје.

2.6.3.3 „Повик Од Фиксна Кон Мобилна Телефонија” значи Повик кој оригинира од Претплатник поврзан на Фиксен Телефонски Мрежен Оператор Кој Обезбедува Пристап За Претплатник, насочен кон Мобилен Број.

2.6.3.4 „Меѓународен Повик” значи Повик кој оригинира од Претплатник поврзан на Фиксен Телефонски Мрежен Оператор Кој Обезбедува Пристап За Претплатник насочен кон Меѓународен Број.

2.6.3.5 „Повик До Служба За Итни Повици” значи Повик кон броеви од Планот за нумерација на Јавни Комуникациски Мрежи и услуги во РМ наменети за полиција, противпожарна служба, итна медицинска помош, служба за известување и тревожење, вклучувајќи го и единствениот европски

број за итни повици „Е-112”.

2.6.4 Термини кои се поврзани со системот за сигнализација и сигнализационата мрежа

2.6.4.1 „Систем За Сигнализација” значи систем за сигнализација како што е дефиниран во Прилозите А, В, В-2-1, В-2-2, С и С-2 за No.7 Систем За Сигнализација на препораката на Институтот за Стандардизација на Република Македонија „Спецификација за Национален No.7 Систем За Сигнализација” и Прилозите D1 и D2 за SIP базирана сигнализација Додаток III (Спецификација за SIP сигнализација). Додека препораката на Институтот за Стандардизација на Република Македонија не стапи во сила Системот За Сигнализација е дефиниран во Додатокот II (Спецификација за Национален No.7 Систем За Сигнализација)

2.6.4.2 „Сигнализационо Коло” во No.7 Систем За Сигнализација значи дигитално коло од 64 kbps кое се користи за пренос на пораки во системот за сигнализација No.7, помеѓу две сигнализационски точки. Временски слот 16 на Телефонскиот Интерконекциски Линк се користи за цели на Сигнализационото Коло. Во SIP значи врска базирана на ИП пакетски пренос за размена на сигнални пораки.

2.6.4.3 „Група На Сигнализационски Кола” во No.7 Систем За Сигнализација значи збир на сите Сигнализационски Кола помеѓу две сигнализационски точки. Најмалиот обем на Група На Сигнализационски Кола е 1 (едно) Сигнализационо Коло.

2.6.5 Термини поврзани со Пренесување На Број

2.6.5.1 „Пренесување На Број” значи таква активност на Претплатникот кога тој може да го задржи неговиот Претплатнички Број во формат на Национален Географски Број при промена на Оператор без промена на неговата географска локација или без промена на Оператор при промена на географската локација во рамки на исто географско нумерационо подрачје.

2.6.5.2 „Пренесен Број” е Национален Географски Број или Мобилен Број кој Претплатникот го задржува при премин кај Операторот примател и/или на нова мрежна завршна точка во исто географско подрачје.

2.6.5.3 „Временска Рамка За Предавање Број” е временски период од 12:00 до 16:00 часот секој работен ден во кој истекува обезбедувањето на Фиксната Телефонска Услуга од Операторот давател врз основа на претходно склучен Претплатнички Договор со него и почнува обезбедување на Фиксната Телефонската Услуга од страна на Операторот Примател врз основа на склучен Претплатнички Договор со Пренесување На Број. За време на овој период обезбедувањето на Фиксната Телефонска Услуга може делумно или целосно да биде прекината.

2.7 Интерконекција и нејзини елементи

2.7.1 Термини поврзани со географски подрачја

2.7.1.1 „Основна Зона” значи географски дефинирано подрачје во согласност со Прилог 2.A на МАТЕРИО (Модел за интерконекција на Македонски Телеком АД). Македонски Телеком АД има определено Локална Точка На Присуство На Македонски Телеком АД во секоја Основна Зона.

2.7.1.2 „Регионална Зона” значи географски дефинирано подрачје со единствено име, во согласност со Прилог 2.A на МАТЕРИО (Модел за интерконекција на Македонски Телеком АД), кое содржи неколку Основни Зони.

2.7.1.3 „Национална Зона” значи географското подрачје на цела Република Македонија.

2.7.2 Термини поврзани со Точка На Присуство

2.7.2.1 „Точка На Присуство“ значи Точка На Присуство На Партнерот или Точка На Присуство На Македонски Телеком АД.

2.7.2.2 „Географска Локација На Точка На Присуство“ значи адресата која ја одредува физичката локација на Точката На Присуство.

2.7.2.3 „Точка На Присуство На Партнерот“ значи приклучна точка на Партнерот определена за Интерконекција, која Партнерот ќе ја поврзе со соодветната Интерконекциска Точка.

2.7.2.4 „Точка На Присуство На Македонски Телеком АД“ значи Локална Точка На Присуство На Македонски Телеком АД или Регионална Точка На Присуство На Македонски Телеком АД.

2.7.2.5 „Локална Точка На Присуство На Македонски Телеком АД“ значи точка(и) која овозможува пристап до Основната Зона која и припаѓа на соодветната Интерконекциска Централна на Македонски Телеком АД и наоѓа на внатрешната приклучница(ици) на 2 Mbit/s преносничка картичка(и) на централата, поврзана од страна на Македонски Телеком АД на соодветната Интерконекциска Точка (во случај на Интерконекција Имплементирана Со Физичка Колокација со Близок Телефонски Интерконекциски Вод).

2.7.2.6 „Регионална Точка На Присуство На Македонски Телеком АД“ значи точка(и) која овозможува пристап до Регионалната Зона која и припаѓа на соодветната Интерконекциска Централна на Македонски Телеком АД и се наоѓа на внатрешната приклучница(ици) на 2 Mbit/s преносничка картичка на централата, поврзана од страна на Македонски Телеком АД на соодветната Интерконекциска Точка (во случај на Интерконекција Имплементирана Со Физичка Колокација со Близок Телефонски Интерконекциски Вод, а во случај на Далечна Интерконекција, со Далечен Телефонски Интерконекциски Вод).

2.7.2.7 „Национална Точка На Присуство На Македонски Телеком АД“ значи точка(и) која овозможува пристап до Национална Зона која и припаѓа на националната ПСТН интерконекциска опрема на Македонски Телеком АД и се наоѓа на внатрешната приклучница(ици) на 2 Mbit/s преносничка картичка на опремата или припаѓа на IMS платформата на Македонски Телеком АД и се наоѓа на внатрешната приклучница(ици) на 1 Gbit/s интерфејс на рутер.

2.7.3 Термини поврзани со пристапна точка

2.7.3.1 „Претплатничка Пристапна Точка“ значи мрежна завршна точка која се користи за физичко и логично поврзување на електронска комуникациска терминална опрема за да му се овозможи на Претплатникот да ги користи услугите кои се обезбедени на мрежата.

2.7.3.2 „Мрежна Пристапна Точка“ или “Точка За Пристап На Мрежата” која претставува физички интерфејс (дигитален разделник – DDF – Digital Distribution Frame или оптички разделник – ODF – Optical Distribution Frame) во мрежата на Давателот На Услуги, соодветно и во Мрежата на Операторот-корисник каде што може да се реализира Интерконекцијата, за да му се овозможат на Операторот-корисник Услугите кои се обезбедени на Мрежата.

2.7.4 Термини поврзани со Интерконекција

2.7.4.1 „Интерконекција“ значи физичко и логично поврзување на Мрежите на Страните, за да им се овозможи на Корисниците на еден оператор да комуницираат со Корисниците на истиот или друг

оператор, или пристап до услуги што ги обезбедува друг оператор. Интерконекција е посебен вид на пристап, имплементиран помеѓу операторите на јавни комуникациски мрежи.

2.7.4.2 „Дигитален Разделник“ значи разделник погоден за распределба на 2 Mbit/s линкови (Е1 линкови).

2.7.4.3 „Оптички Разделник“ значи разделник погоден за распределба на оптички линкови базирани на ИП протокол.

2.7.4.4 „Интерконекциска Точка“ или **“Точка За Интерконекција”** значи електрична Мрежна Пристапна Точка која е определена на Дигиталниот или Оптичкиот Разделник кој се користи за физичка Интерконекција на двете Мрежи, на соодветната Географска Локација На Точката На Присуство на Македонски Телеком АД, преку која Мрежите меѓусебно работат физички и логично и која исто така ги разграничува областите на одговорност на Страните.

2.7.4.5 „Точка На Интерконекција“ е електронска пристапна точка за физичко поврзување на јавни комуникациски мрежи.

2.7.4.6 „Географска Локација На Интерконекциска Точка“ значи адресата која ја определува физичката локација на Интерконекциската Точка.

2.7.4.7 „Посредничка Точка“ или **“Intermediate Point”** претставува Географска Локација На Интерконекциска Точка лоцирана на границите на Просторот На Операторот, определена со взаемна согласност на двете Страни.

2.7.4.8 „Локална Интерконекциска Точка“ е Интерконекциска Точка од која може да се пристапи на сите Претплатнички Пристапни Точки на Мрежата на Македонски Телеком АД кои припаѓаат на иста Основна Зона.

2.7.4.9 „Регионална Интерконекциска Точка“ е Интерконекциска Точка од која може да се пристапи до сите Претплатнички Пристапни Точки на Мрежата на Македонски Телеком АД кои припаѓаат на таа Регионална Зона.

2.7.4.10 „Национална Интерконекциска Точка“ е Интерконекциска Точка од која може да се пристапи на сите Претплатнички Пристапни Точки на Мрежата на Македонски Телеком АД кои припаѓаат на Националната Зона.

2.7.4.11 „Интерконекциска Централa“ е телефонска централа или еквивалентна електронска комуникациска опрема која извршува функција на централа на која може да и припаѓаат една или повеќе Интерконекциска Точка.

2.7.4.12 „Интерконекциски Вод“ е

- а) Телефонски Интерконекциски Вод или
- б) Вод За Пристап На Мрежа

Вод За Пристап На Мрежа не е предмет на МАТЕРИО.

2.7.4.13 „Телефонски Интерконекциски Линк“ е рута за пренос обезбедена од страна на Давателот На Услуги што ја поврзува Точката На Присуство на Давателот На Услуги со Интерконекциските Точки како Близок Телефонски Интерконекциски Линк (се однесува на: член 2.7.5.6).

2.7.4.14 „Телефонски Интерконекциски Вод” е еден или повеќе Телефонски Интерконекциски Линкови кои доаѓаат од една Точка На Присуство на Давателот На Услуги и поврзуваат една Интерконекциска Точка како Близок Телефонски Интерконекциски Вод (се однесува на: член 2.7.5.7).

2.7.4.15 „Капацитет На Телефонски Интерконекцискиот Линк” е капацитетот дефиниран за Телефонскиот Интерконекциски Линк и за соодветната Точка За Пристап На Мрежата каде што Операторот-корисник сака да се интерконектира, изразен како целоброен производ од 2 Mbit/s за ПСТН интерконекција или како максимален број на истовремени говорни канали реализирани преку ИП протокол за ИП интерконекција.

2.7.5 Термини поврзани со Интерконекција имплементирана со Физичка Колокација

2.7.5.1 „Физичка Колокација”

а) е обезбедување на условите за сместување и

б) обезбедува поврзување со Интерконекциска Централа или опрема што е лоцирана таму со Телефонски Интерконекциски Вод;

на опремата за пренос потребна за Интерконекција монтирана од Операторот-корисник на Географската Локација На Точката На Присуство на обврзаниот Оператор, обезбедена како дел од Услугата За Телефонски Интерконекциски Линк.

Во случај на Физичка Колокација опремата на Операторот-корисник се сместува во просторијата на Дигиталниот или Оптичкиот Разделник на Давателот На Услуги, а кога за тоа нема простор, доколку постои можност Давателот На Услуги определува простор за поставување на опремата на Операторот-корисник во друга просторија во истиот објект во кој се наоѓа и просторијата на Дигиталниот или Оптичкиот Разделник.

2.7.5.2 „Интерконекција Имплементирана Со Физичка Колокација” или **„Блиска Интерконекција”** значи Интерконекција на Просторот За Колокација на обврзаниот Оператор по пат на Физичка Колокација.

2.7.5.3 „Колокациско Место” или **“Објект На Операторот”** ја означува техничката градба или делот од градба во која се наоѓа Интерконекциска Централа или опрема и дигиталниот или оптичкиот разделник на обврзаниот Оператор, каде можат да бидат лоцирани една или повеќе Колокациски Простории, каде што се реализира Интерконекцијата.

2.7.5.4 „Колокациска Просторија” значи просторија погодна за Физичка Колокација на еден или повеќе Даватели На Услуги кои се овластени за Интерконекција, во техничката градба или делот од градба во која се наоѓа Интерконекциска Централа или опрема на обврзаниот Оператор, со посебни влезови, одделени со ѕид од останатите простории на обврзаниот Оператор, која ќе биде соодветна за престој на луѓе и каде ќе биде обезбедено опремата да биде заштитена и заклучена.

2.7.5.5 „Колокациска Единица На Операторот-корисник” значи област во Колокациската Просторија, обележана со боја и обезбедена од обврзаниот Оператор за Операторот-корисник која овозможува Физичка Колокација.

2.7.5.6 „Близок Телефонски Интерконекциски Линк” значи Е1 или 1 Gbit/s систем со кој се имплементира Интерконекција на двете Мрежи во случај на Физичка Колокација и ја поврзува соодветната Точка На Присуство на Давателот На Услуги со Интерконекциската Точка која се наоѓа во Колокациска Единица На Операторот-корисник.

2.7.5.7 „Близок Телефонски Интерконециски Вод” значи еден или повеќе Близок Телефонски Интерконециски Линк(ови) кои доаѓаат од една Точка На Присуство на Давателот На Услуги и поврзуваат една Интерконециска Точка.

2.7.5.8 „Простор На Операторот” е физички простор којшто ги вклучува: Објектот На Операторот, други објекти, како и незиграден недвижен имот во сопственост на Давателот На Услуги.

2.7.5.9 „Помошен Простор На Операторот” или “Operator’s utility space” е простор во објект на операторот во кој е сместена опрема со која се обезбедува непречено функционирање на активната опрема на Давателот На Услуги, за работа на персоналот на Давателот На Услуги, како и минималниот простор неопходен за пристап до нив или до активната опрема.

2.7.5.10 „Колокатибилен Простор” или “co-locatable space” е просторот на Давателот На Услуги во кој не се вклучува просторот зафатен со активната опрема и помошниот простор на Давателот На Услуги.

2.7.5.11 „Расположлив Простор” е колокатибилен простор во кој не се вклучени просторот за колокација и резервираниот простор.

2.7.5.12 „Виртуелна Колокација” е колокација која не го подразбира директниот пристап на Операторот-корисник кон опремата смесетна во просторот за колокација, а нејзиното функционирање се обезбедува од Давателот На Услуги. Истата се обезбедува од Давателот На Услуги во случај кога не постои можност за Физичка или Оддалечена Колокација.

2.7.6 „Оддалечена Колокација” е колокација надвор од Просторот За Колокација на Давателот На Услуги. Истата се обезбедува од Давателот На Услуги во случај кога не постои можност за Физичка Колокација.

2.8 Услуги поврзани со Интерконециски

2.8.1 „Услуга” значи Услуга која една Страна и ја обезбедува на друга Страна и која може да припаѓа на една од следните категории:**а) Услуга За Телефонски Интерконециски Линк;**

б) Услуги За Сообраќај;

и) Основни Услуги за Сообраќај;

ии) Услуги за Поддршка;

иии) Дополнителни Услуги;

в) Услуги За Избор На Оператор; и

г) Услуга За Пренесување На Број.

2.8.2 „Услуга За Телефонски Интерконециски Линк” значи имплементација и работење со Телефонски Интерконециски Линк од страна на Македонски Телеком АД. Условите се дадени во Прилог 3.А-1 на МАТЕРИО (Опис на Услуга За Близок Телефонски Интерконециски Линк) во случај на Услуга За Близок Телефонски Интерконециски Линк.

2.8.3 „Услуга За Сообраќај” ја означува било која од Основните Услуги За Сообраќај, Услугите За Поддршка и Дополнителните Услуги.

2.8.4 „Основни Услуги За Сообраќај” се следните Услуги:

2.8.4.1 За ПСТН тип на интерконециски:

- а) Услуги За Оригинирање На Повик:
  - и) Услуга За Локално Оригинирање На Повик;
  - ии) Услуга За Регионално Оригинирање На Повик;
- б) Услуги За Терминирање На Повик:
  - и) Услуга За Локално Терминирање На Повик;
  - ии) Услуга За Регионално Терминирање На Повик;
  - иии) Услуга За Национално Терминирање На Повик;

в) Услуги За Транзитирање На Повик;

со услови дефинирани во Прилог 3.Б во МАТЕРИО (Опис на Основни Услуги За Сообраќај).

2.8.4.2 За ИП тип на интерконекција:

- а) Услуги За Оригинирање На Повик
- б) Услуги За Терминирање На Повик

в) Услуги За Транзитирање На Повик;

со услови дефинирани во Прилог 3.Б во МАТЕРИО (Опис на Основни Услуги За Сообраќај).

2.8.5 „Услуга За Оригинирање На Повик“ или **“Услуга За Започнување На Повик“** значи која било од Услугите дефинирани во Прилог 3.Б-1 на МАТЕРИО (Услуги За Оригинирање На Повик).

2.8.6 „Услуга За Терминирање На Повик“ или **“Услуга За Завршување На Повик“** значи која било од услугите дефинирани во Прилог 3.Б-2 на МАТЕРИО (Услуги За Терминирање На Повик).

2.8.7 „Услуга За Поддршка“ значи која било од Услугите За Поддршка дефинирани во Прилог 3.В на МАТЕРИО (Опис на Услуги За Поддршка).

2.8.8 „Дополнителна Услуга“ значи која било од Дополнителните Услуги дефинирани во Прилог 3.Г на МАТЕРИО (Опис на Дополнителни Услуги).

2.8.9 „Услуги За Избор На Оператор“ значи која било од Услугите дефинирани во Прилог 3.Д на МАТЕРИО (Опис на Услуги За Избор На Оператор).

2.8.10 „Услуга За Транзитирање На Повик“ значи услуга за интерконекција за транзитирање на повик или која било од Услугите дефинирани во Прилог 3.Б-3 на МАТЕРИО (Услуги За Транзитирање На Повик).

2.8.11 „Услуга За Пренесување На Број“ значи услуга за Пренесување На Број дефинирана во Прилог 3.Г на МАТЕРИО (Услуги За Пренесување На Број)

2.9 Предвидување

2.9.1 „Предвидување“ значи Предвидување За Капацитет и Предвидување За Начинот На Интерконекција заедно. Во зависност од датумот на доставувањето на Предвидувањето, постои Почетно Предвидување и Тековно Предвидување.

2.9.2 „Почетно Предвидување“ го означува првото Предвидување доставено од Партнерот, посебно Тековно Предвидување, во кое првиот квартал не е цел календарски квартал, отука наместо првиот квартал, наведениот период е времето помеѓу доставувањето во Македонски Телеком АД и почетокот на следниот календарски квартал.

2.9.3 „Тековно Предвидување” го означува документот - кој треба да биде ажуриран од страна на Партнерот на квартална основа - кој го вклучува Предвидувањето За Капацитет и Предвидувањето За Начинот На Интерконекција разделено на:

- а) календарски квартали; и
- б) Географска Локација На Интерконекциска Точка;

2.9.4 „Предвидување За Начинот На Интерконекција” значи документ кој содржи предвидување за начинот на имплементација на Интерконекција, кој е пожелно да биде побаран на Географската Локација На Интерконекциската Точка.

2.9.5 „Предвидување За Капацитет“ означува документ кој содржи предвидување за бројот на Телефонски Интерконекциски Водови во Е1 единици за ПСТН интерконекција или број на истовремени говорни канали за ИП интерконекција.

2.9.6 „Предвидување За Сообраќај” значи документ кој го содржи прегледот на Сообраќај во минути.

2.10 Барање

2.10.1 „Барање” значи Барање За Интерконекција, Барање За Услуги За Сообраќај, Барање За Поставување На Код За Избор На Оператор, Барање За Поставување На Предизбран Оператор или Барање За Поставување На Пренесен Број доставено во согласност со релевантните одредби од Интерконекцискиот Договор.

2.10.2 „Барање За Услуга За Сообраќај” значи барање за понуда, доставена од Операторот-корисник до Давателот На Услуги во врска со нарачката на една Услуга За Сообраќај во согласност со релевантните одредби од Интерконекцискиот Договор.

2.10.3 „Барање За Поставување На Код За Избор На Оператор” значи барање за понуда доставена од Операторот-корисник до Давателот На Услуги во врска со нарачувањето за поставување на Код За Избор На Оператор во согласност со релевантните одредби од Интерконекцискиот Договор.

2.10.4 „Барање За Поставување На Предизбран Оператор” значи барање за понуда доставена од Операторот-корисник до Давателот На Услуги во врска со нарачувањето за поставување на Предизбор на Оператор во согласност со одредбите на Изјавата Од Претплатникот потпишана од Претплатникот на Операторот-корисник - во согласност со релевантните одредби од Интерконекцискиот Договор.

2.10.5 „Барање За Интерконекција” значи барање за склучување Интерконекциски Договор за да се обезбеди Интерконекција на Мрежите на Страните.

2.10.6 „Барање За Пренесување На Број” значи барање за понуда доставена од Операторот-корисник до Давателот На Услуги во врска со Пренесување На Број во согласност со одредбите од Изјавата Од Претплатник потпишана од Претплатник на Операторот-корисник – согласно релевантните одредби на Договорот За Интерконекција

2.11 Распореди

2.11.1 „Распоред За Имплементација” значи распоред составен врз основа на Предвидување дадено од страна на Партнерот, прифатено од двете Страни, кој го содржи бројот и соодветното Време За Имплементација на Телефонски Интерконекциски Водови и Сигнализациски Кола кои треба да се инсталираат, модифицираат или отстранат.

2.11.2 „Распоред За Обезбедување На Услуга” претставува распоред составен врз основа на Предвидување дадено од страна на Партнерот, прифатено од двете Страни, кој го содржи отпочнувањето на Услуги За Сообраќај или измени на рутирањето на Услуги За Сообраќај.

2.12 Тестови, Записници за примопредавање

2.12.1 Тестови

2.12.1.1 „Тестови За Примопредавање” заедно се однесуваат на Тестови За Усогласеност, Тестови За Интерконекција, Тестови За Проширување На Капацитет За Интерконекција и Тестови За Отпочнување На Услуга.

2.12.1.2 „Тестови За Усогласеност” претставува испитување кое ја потврдува функционалната соодветност на хардверски и/или софтверски елемент (или софтверска верзија) кој е предмет на Тестовите За Примопредавање, чие што успешно завршување го потврдува засегнатата Страна со документ добиен од страна на производителот или развивачот на дадениот хардвер и/или софтвер или со документи од Тестовите За Усогласеност кои самостојно ги споровела.

2.12.1.3 „Тестови За Интерконекција” претставуваат Тестови За Системи За Пренос За Интерконекција и Тестови За Системи За Комутација За Интерконекција.

2.12.1.4 „Тестови За Системи За Пренос За Интерконекција” значи

- а) испитување на новоинсталиран Телефонски Интерконекциски Вод или
- б) испитување на веќе оперативен Телефонски Интерконекциски Вод при секоја промена на технологијата за пренос или средството за транспорт

со цел да се провери усогласеноста на работењето со спецификациите за технологијата за пренос.

2.12.1.5 „Тестови За Системи За Комутација За Интерконекција” значи испитување на меѓусебното работење на комутацииските системи и протоколот за сигнализација на соодветната Интерконекциска Централa или опрема на Македонски Телеком АД и Интерконекциска Централa или опрема на Партнерот, под нормални работни услови:

- а) на секоја нова Интерконекциска Точка, пред истата да се стави во употреба (основни тестови);или
- б) пред првата оперативна примена на секоја хардверска или софтверска надградба која може да го прошири или измени опсегот на сигнализациски пораки преку Интерконекциска Точка (краток тест) на првата Интерконекциска Точка од имплементацијата на промената.

2.12.1.6 „Тестови За Проширување На Капацитет За Интерконекција” значи Тестови За Проширување На Системите За Пренос За Интерконекција и Тестови За Проширување На Системите За Комутација За Интерконекција.

2.12.1.7 „Тестови За Проширување На Системи За Пренос За Интерконекција” значи испитување на проширениот капацитет за пренос на Телефонски Интерконекциски Водови со цел да се провери усогласеноста на работењето со спецификациите за технологијата за пренос.

2.12.1.8 „Тестови За Проширување На Системи За Комутација За Интерконекција” значи испитување на меѓусебното работење на системите за комутација и на протоколот за сигнализација на соодветната Интерконекциска Централa или опрема на Македонски Телеком АД и Интерконекциската Централa или опрема на Партнерот преку Интерконекциската Точка на

новопроширените Телефонски Интерконекциски Водови под нормални работни услови.

2.12.1.9 „Тестови За Отпочнување На Услуга“ значи испитување на меѓусебното работење на услугите на соодветната Интерконекциска Централа или опрема на Македонски Телеком АД и Интерконекциската Централа или опрема на Партнерот преку Интерконекциската Точка.

2.12.2 Записник За Примопредавање

2.12.2.1 „Записник За Примопредавање“ значи документ, потпишан од двете Страни, којшто го потврдува успешното завршување на Тестовите За Примопредавање.

2.12.2.2 „Изјава За Усогласеност“ значи документ којшто го потврдува успешно завршување на Тестовите За Усогласеност.

2.12.2.3 „Изјава За Системи За Пренос За Интерконекција“ значи документ којшто го потврдува успешно завршување на Тестовите За Системите За Пренос За Интерконекција.

2.12.2.4 „Записник За Системи За Комутација За Интерконекција“ значи документот, потпишан од двете Страни, којшто го потврдува успешното завршување на Тестовите За Системите За Комутација За Интерконекција.

2.12.2.5 „Изјава За Проширување На Системи За Пренос За Интерконекција“ значи документ кој потврдува успешно завршување на Тестовите За Проширување На Системите За Пренос За Интерконекција.

2.12.2.6 „Записник За Проширување На Системите За Комутација За Интерконекција“ значи документ, потпишан од двете Страни, којшто го потврдува успешното завршување на Тестовите За Проширување На Системите За Комутација За Интерконекција.

2.13 Изјави и Авторизација

2.13.1 „Изјава За Отпочнување На Услуга“ претставува изјава дадена од страна на Давателот На Услуги до Операторот-корисник кој што го дефинира почетниот датум на комерцијално обезбедување на одредена Услуга За Сообраќај или Услуга За Избор На Оператор во согласност со соодветните услови од Интерконекциски Договор.

2.13.2 „Авторизација“ значи авторизацијата дадена од Претплатникот до Страната која има намера да ја избере за целите на Предизбор на Оператор, за да и се овозможи на авторизираната Страна да настапи пред другата Страна, во полза на Претплатникот за да го измени Претплатничкиот Договор на таков начин што со прекин на постоечките ограничување Претплатникот може да бара Предизбор на Оператор.

2.13.3 „Изјава Од Претплатник“ значи:

а) изјава која што содржи податоци за Претплатникот потребни за барање на Предизбор на Оператор и намерата на Претплатникот да го измени или прекине Претплатничкиот Договор во врска со засегнатата Услуга(и) (Национален Повик и/или Меѓународен Повик); или

б) барање за склучување на Претплатнички Договор за Пренесување На Број со Операторот-корисник и раскинување на Претплатнички Договор со Давателот На Услуги, кое ги содржи податоците на Претплатникот неопходни за барање на Пренесување На Број и намерата на Претплатникот да го искористи неговото право за преносливост на број

2.14 Услови поврзани со квалитетот на услугата

2.14.1 Услови поврзани со достапноста

2.14.1.1 „Секунда Со Повеќекратни Грешки“ во согласност со ITU-T препораката G.821 точка 4.2.1.2 претставува интервал во должина од една секунда во кој bit error ratio е полош од $10E-3$, односно период во кој е детектирана загуба на сигнал (Loss of Signal - LOS) или е детектиран сигнал за индикација на аларм (Alarm Indication Signal - AIS).

2.14.1.2 „Време На Прекин На Услуга“ значи времетраење помеѓу препознавањето (известувањето) на грешката до моментот на повторно воспоставување на услугата.

2.14.1.3 „Годишно Време На Прекин На Услуга“ значи севкупното годишно Време На Прекин На Услугата како резултат на поединечните прекини на услугата во една календарска година.

2.14.1.4 „Годишна Достапност“ значи однос на оперативниот дел од одреден севкупен годишен период (нормална работна состојба) применет на целата календарска година. Периодите на прекин кои настануваат како резултат на Планирано Одржување не се земаат во предвид во вредноста на Годишна Достапност.

2.14.1.5 „Достапност“ значи времето кога услугата е оперативна во согласност со основните принципи дефинирани во ITU-T Препораката E.800. По 10 (десет) последователни Секунди Со Повеќекратни Грешки започнува период на прекин на работењето. Овие 10 (десет) секунди припаѓаат на неоперативниот период. После 10 (десет) последователни Секунди Без Повеќекратни Грешки започнува оперативниот период.

2.14.1.6 „Слип“ значи во согласност со ITU-T Препораката G.810 точка 4.1 повторување или бришење на блок од бити во синхрон или плезиохрон проток на бити како резултат на неусогласеноста во брзините на читање и пишување во бафер.

2.14.1.7 „Фреквенција На Слип“ е бројот на слипови во единица време.

2.14.2 Отстранување на грешка, одржување

2.14.2.1 „Време На Отстранување На Грешка“, значи во согласност со ITU-T Препораката E.800 точка 5611 време помеѓу препознавање на грешката од страна на Давателот На Услуги или извештајот за Грешка од Операторот-корисник и повторното воспоставување на Услугата.

2.14.2.2 „Планирано Одржување“ значи во согласност со ITU-T Препораката E.800 точка 5504 привремен прекин на Услугата со цел одржување, обновување, замена на софтвер, проширување или кои било други слични активности, од напред испланирани и координирани со другата Страна.

2.14.3 Услови поврзани со завршување

2.14.3.1 „Време На Имплементација“ значи период

- а) од времето на приемот на Барањето од страна Давателот На Услуги; или
- б) времето кога Услугата станува автоматски нарачана;

до времето кога Услугата е понудена за користење на Операторот-корисник.

2.14.3.2 „Време На Дисконекција“ значи времето од приемот на известување за прекин на услугата од

страна на Давателот На Услуги до прекинување на обезбедувањето на услугата.

2.14.3.3 „Време На Логирање” значи времето помеѓу внесувањето на последната бројка од страна на оригиналниот Претплатникот до давањето на одговор од страна на операторот.

2.14.4 Класификација на можни грешки во Тестовите За Примопредавање

2.14.4.1 „Не – Тешка Грешка” значи таква грешка која настанува при Тестовите За Примопредавање која не влијае на квалитетот на услугите обезбедени од страна на Партнерот кон Претплатниците.

2.14.4.2 „Тешка Грешка” значи таква грешка која настанува при Тестовите За Примопредавање која влијае на работењето на засегнатата опрема, но која Претплатниците на Партнерот не ја забележуваат.

2.14.4.3 „Критична Грешка” значи таква грешка во Тестовите За Примопредавање која значително влијае на работењето на засегнатата опрема, како резултат на што, Партнерот или Претплатниците на Партнерите не се во можност да користат одредени функции или услуги.

2.14.4.4 „Фатална Грешка” значи таква грешка која настанува при Тестовите За Примопредавање која го прави спроведувањето на понатамошни тестови невозможно правејќи ја засегнатата опрема на Македонски Телеком АД и/или на Партнерот е неоперативна.

2.15 Тарифи и Надоместоци

2.15.1 „Еднократен Надомест” значи надомест кој Операторот-корисник треба да му го плати на Давателот На Услуги со првата употреба на дадената Услуга.

2.15.2 „Месечен Надомест” значи надомест кој Операторот-корисник треба да му го плаќа редовно на Давателот На Услуги за користење на дадената Услуга, без оглед на фактичкиот сообраќај.

2.15.3 „Тарифа За Користење” е единечна цена за користење по минута која ја применува Давателот На Услуги за пресметување на Надоместот За Сообраќај за дадената Услуга За Сообраќај.

2.15.4 „Надомест По Повик” е единечна цена која ја применува Давателот На Услуги за пресметување на Надоместот За Сообраќај за Повик при користење на дадена Услуга За Сообраќај.

2.15.5 „Надомест За Сообраќај” значи надомест кој Операторот-корисник треба да му го плати на Давателот На Услуги за Услугите За Сообраќај кои ги користел во дадениот месец, врз основа на:

а) множење на релевантната Тарифа За Користење со Времетраењето На Повикот зачуван во записите за повици; или

б) множење на релевантниот Надомест По Повик со бројот на Повици.

2.15.6 „Надомест За Услуга” значи надомест кој Операторот-корисник треба да му го плати на Давателот На Услуги во дадениот месец како збир на Надоместоците За Сообраќај, Еднократните Надоместоци и Месечните Надоместоци кои се применуваат за Услугите кои ги користел Операторот-корисник во дадениот месец или пред дадениот месец, но кои сеуште не се фактурирани (вклучувајќи го збирот на износите на ДДВ).

2.15.7 „Претплатнички Тарифи” значи тарифи за услуги (единечни цени за услуги) кои ги применува било која Страна за своите Претплатници.

2.15.8 „Претплатнички Надомест” значи збир на надоместоците за сообраќај, месечните и

еднократните надоместоци кои една од Страните треба да ги фактурира на своите Претплатници, пресметан врз основа на Претплатничките Тарифи.

2.15.9 „Времетраење На Повик“ значи во случај на Остварени Повици, времето – заокружено на секунда – од детектирањето на ‘Answer Message’ или ‘Connect’ порака во ISUP системот за сигнализација во Интерконециската Централa на Давателот На Услуги до детектирањето на ‘Release’ порака во ISUP системот за сигнализација во Интерконециската Централa на Давателот На Услуги.

2.15.10 „Компензација“ значи порамнување на меѓусебните побарувања и обврски помеѓу Страните во дадено време, без разлика дали ваквите побарувања и обврски биле заостанати во времето на компензацијата.

2.16 „Агенција За Електронски Комуникации“ значи независно регулаторно тело основано според Законот За Електронски Комуникации.

2.17 „LRIC“ (Long Run Incremental Costs) е методологија за пресметка на долгорочни трошоци.

3. Општи правила на толкување

3.1 Толкување на времетраење

3.1.1 Времетраење наведено во форма на даден број на **“денови”** значи календарски денови класифицирани како работни денови според македонската регулатива.

3.1.2 Времетраења наведени како даден број на **„недели“**, **„месеци“** или **„години“** се толкуваат како календарски недели, месеци или години, освен доколку дадениот контекст не наведува поинаку.

3.1.3 Кога во контекстот се бара месецот да се толкува како времетраење, тогаш времетраењето ќе започне на денот кој следи по референтниот датум на времетраењето, и

а) ќе трае до денот во следниот месец кој е ист со денот на референтниот датум, или доколку нема таков датум во наредниот месец, тогаш

б) ќе трае до последниот ден од наредниот месец.

3.2 Број во еднина и множина

Каде што во контекстот се бара, зборовите во еднина можат да имаат значење и на множина и обратно.

4. Толкување на кратенки

IMS	Кратенката „IMS“ значи IP Multimedia System
ISUP	Кратенката „ISUP“ значи ISDN User Part според Спецификацијата.
SCCP	Кратенката „SCCP“ значи Signalling Connection Control Part според Системот За Сигнализација.
STP	Кратенката „STP“ значи (Signaling Transfer Point) според Спецификацијата.
SLS бити	Бити за избор на линк за сигнализација
SIP	Кратенката „SIP“ значи Session Initiation Protocol според Спецификацијата
CLIP	Претставување на идентификација на повикувачка линија

CLIR	Рестрикција на претставување на идентификација на повикувачка линија
CLIR override	Бришење на Рестрикција на претставување на идентификација на повикувачка линија
COLP	Претставување на идентификација на повикана линија
COLR	Рестрикција на претставување на идентификација на повикана линија
DDF	Дигитален разделник
ODF	Оптички разделник
ЗЕК	Закон за Електронски Комуникации
АЕК	Агенција за Електронски Комуникации
ПК	Преноснички Код
КММ	Код на Мобилна Мрежа
КД	Код на Држава
ПБ	Претплатнички Број
ПСТН	Јавна комутациска телефонска мрежа (PSTN)
СБ	Скратен Број
нСБ	Национален Скратен Број
НДК	Национален Дестинациски Код
НКС	Национален Код за Сигнализација
МП	Меѓнароден Префикс
НП	Национален Префикс
КИО	Код за Избор на Опертор
TNS	Transit Network Selection
ИН	Интелигентна Мрежа
ИП	Интернет Протокол (IP)